Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Σπουδών
Διδάσκων: Βασίλης Νόττας

Μάθημα επιλογής : Κοινωνιολογία της Δημοσιογραφίας (κατεύθυνση Δημοσιογραφία και Νέα Μέσα-Εαρινό εξάμηνο)

Σκοπός του μαθήματος

Η εμβάθυνση της κοινωνικής διάστασης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η εξοικείωση με τις κοινωνιολογικές μεθόδους ανίχνευσης των επαγγελματικών ομάδων και ειδικότερα εκείνων που ασκούν επικοινωνιακές πρακτικές. Η διερεύνηση του ρόλου των δημοσιογράφων στον κοινωνικό μετασχηματισμό, της σχέσης τους με τις άλλες ομάδες που ασκούν εξουσίες επικοινωνιακού χαρακτήρα, καθώς και με τις εκάστοτε ευρύτερες πολιτικές και οικονομικές εξουσίες.

Περιεχόμενο

Μέρος Α(Οι πέντε πρώτες ενότητες): Εννοιολογικές διευκρινίσεις Διερεύνηση του ρόλου του δημοσιογράφου κατά το νεωτερική και τη μετανεωτερική περίοδο. Ο δημοσιογράφος και ο κοινωνικός μετασχηματισμός Ο δημοσιογράφος και η επικοινωνιακή εξουσία.

Μέρος Β Κοινωνιολογικές παρατηρήσεις σχετικές με την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος

Βιβλιογραφία

Βασικά συγγράμματα αναφοράς: Erik Neveu Sociologie du journalisme
La Decouverte - Reperes Παρίσι 2004
Βασίλης Νόττας Από τον Βωμό και τον Άμβωνα στην Οθόνη εκδ. Ι.Σιδέρης Αθήνα 2010
Jurgen Habermas Αλλαγή δομής της δημοσιότητας : έρευνες πάνω σε μια κατηγορία της αστικής κοινωνίας Νήσος, Αθήνα 1997.
Jurgen Habermas Η ηθική της επικοινωνίας Ηθική του διαλόγου: Σημειώσεις για ένα πρόγραμμα θεμελίωσης Εναλλακτικές Εκδόσεις | 1997

Λοιπή βιβλιογραφία (ενδεικτικά)
ACCARDO A., Journalistes au quotidien, Bordeaux, Le Mascaret, 1995
AGNES Y., Manuel de journalisme, Paris, La decouverte, 2002.
BAISNEE O., « Les journalistes accredites aupres de l'union europeenne : correspondant a l'etranger ou generalistes specialises ? » Reseaux, n°111, 2002, pp 101-162.
BENSON R., NEVEU E. Bourdieu and the journalistic field, Cambridge, Polity press, 2005.

BRIN C.,CHARRON J., DE BONVILLE J., (dir), Nature et transformation du journalisme. Theorie et recherches empiriques, Quebec, Presses de l'universite, de Laval, 2004.
J.K. CHALABY The invention of journalism, Londres, Macmillan Press Ltd, 1998.
CHAMPAGNE P., Faire l'opinion, Minuit, 1990
CHARRON J. J. DEBONVILLE « Le paradigme du journalisme de communication : essai de definition », Communication, vol 17, n°2, 1996.
DELPORTE C., Histoire du journalisme et des journalistes en France, Presse Universitaire de France, 1995.
DEVILLARD V., LAFOSSE M-F., LETEINTURIER C. et alii, Journalistes au pluriel. Sociologie d'un groupe professionnel a l'aube de l'an 2000,Paris, La Decouverte, 2001.
FERENCZI T., L'invention du journalisme en France, Paris, Plon, 1993.
LAGNEAU E., « Le style agencier et les declinaisons thematiques. L'exemple des journalistes de l'Agence France Presse », Reseaux, n°111, 2002, pp 57-100.
LEGAVRE JB, « off the record. Mode d'emploi d'un instrument de coordination », Politix , n°19, 1992, pp 135-157.
LEMIEUX C., Mauvaise presse, Paris, Maitailie, 2000.
LEVEQUE S., Les journalistes sociaux. Histoire et sociologie d'une specialite journalistique, Presses universitaires de Rennes, 2000.
LOCHARD Guy, « Genres redactionnels et apprehension de l'evenement mediatique - Vers un declin des "modes configurants" ? », Reseaux 76, 1996, pp. 83-102
MARCHETTI D., « Les sous-champs specialises du journalisme », Reseaux 111, 2002,pp. 23-55.
MATHIEN M., Les journalistes et le systeme mediatique, Paris, Hachette, 1992.
MATHIEN M., Les journalistes, PUF, 1995.
MOUILLAUD M. et TETU J.F., Le journal quotidien, Presses universitaires de Lyon, 1989.
NEVEU E., « Pages politiques », Mots, N°37, 1993, pp.6-28.
PADIOLEAU JG, « Systeme d'interaction et rhetoriques journalistiques », Sociologie du travail, n°3, 1976, 256-282.
PALMER M., Des petits journaux aux grandes agences, Paris, Aubier, 1983.
RIEFFEL R., L'elite des journalistes, Paris, PUF, 1984.
RINGOOT R., RUELLAN D., « Le journalisme », in OLIVESI S., Introduction aux sciences de l'information et de la communication, Presses universitaires de Grenoble, 2006.
RINGOOT R., UTARD J-M (dir), Le journalisme en invention, Presses Universitaires de Rennes, 2005.
RINGOOT R., « Discours journalistique : analyser le discours de presse au prisme de l'identite editoriale », in Ringoot R., Robert-Demontrond P. L'analyse de discours, Rennes, editions Apogee, 2004.

RUELLAN D., Le professionnalisme du flou : identite et savoir-faire des journalistes francais, Grenoble, PUG, 1993.
RUELLAN D., Les « pros » du journalisme. De l'etat au statut, la construction d'un espace professionnel, Presse universitaire de Rennes, 1997.
RUELLAN D., MARCHETTI D., Devenir journalistes, sociologie de l'entree sur le marche du travail, Paris, La Decouverte, 2001.
RUELLAN D., THIERRY D., Journal local et reseau informatique, Paris, L'Harmattan, 1998.
SCHLESSINGER P., « Repenser la sociologie du journalisme, Les strategies de la source et les limites du media centrisme », Reseaux, n°51, 1992, pp 75-98.
SIRACUSA J., Le JT machine a decrire. Sociologie du travail des reporters de television, Paris/Bruxelle, INA-De Boeck universite, 2001
VERON E, Construire l'evenement, Paris, Minuit, 1983

Ενδεικτικό πρόγραμμα διδασκαλίας ανά εβδομάδα

Α Μέρος

Ενότητα 1. Η συνεισφορά των συγγενών επιστημονικών κλάδων [Α]: α. Η κοινωνιολογία της Μαζικής Επικοινωνίας β. Η κοινωνιολογία των επαγγελμάτων
Ενότητα 2. Η συνεισφορά των συγγενών επιστημονικών κλάδων [Β]: α. Η κοινωνιολογία της (επικοινωνιακής) εξουσίας. β. Η κοινωνική ιστορία της Επικοινωνίας
Ενότητα 3. Οι Δημοσιογράφοι ως κοινωνικοί επικοινωνητές: λειτουργίες και αρμοδιότητες
Ενότητα 4. Η Δημοσιογραφία κατά την νεωτερική περίοδο Δημοσιογραφία και πολιτική εξουσία
Ενότητα 5. Οι μετανεωτερικές ενστάσεις. Δημοσιογραφία και οικονομική εξουσία

Β μέρος
Ενότητα 6. Δημοσιογραφία: Το αγγλοαμερικανικό και το γαλλικό μοντέλο
Ενότητα 7. Η μορφολογία του δημοσιογραφικού επαγγέλματος
Ενότητα 8. Τα δημοσιογραφικά αφηγηματικά πρότυπα
Ενότητα 9. Ο δημοσιογράφος και οι πηγές του
Ενότητα 10. Οι δημοσιογραφικές εξουσίες σήμερα

Αξιολόγηση

Η βαθμολόγια προκύπτει από την αξιολόγηση εργασίας η οποία εκπονείται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, παρουσιάζεται και διορθώνεται κατά την εξέλιξή της, κατατίθεται ολοκληρωμένη στο τέλος της εκπαιδευτικής περιόδου και παρουσιάζεται προφορικά από τον φοιτητή την ημέρα των εξετάσεων

Ενδεικτικό θεματολόγιο εργασιών

(Τίτλοι Εργασιών που κατατέθηκαν σε προγενέστερη εκπαιδευτική περίοδο)

*Παρουσίαση των έργων του Ignacio Ramone «Σιωπηρή προπαγάνδα» και «Τυραννία των ΜΜΕ»*Επαγγελματίας δημοσιογράφος τον 21ο αιώνα. Μία προσέγγιση με βάση το καταστατικό της Ενωσης Συντακτών των Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδοσνίας - Θράκης* Κριτική επισκόηση του έργου « Η κατασκευή του πολιτικού θεάματος του Edelman Murray* Δημοσιογραφία και Διαδίκτυο* Ο στρατευμένος τύπος και τα χαρακτηριστικά του δημοσιογράφου αγωνιστή* Ανάλυση του βιβλίου «Το τέλος των εφημερίδων και το μέλον της ενημέρωσης» του Μπερνάρ Πουλέ* Παρουσίαση του βιβλίου «Την αλήθεια κι ας πονάει» του Χρήστου Πασαλάρη.